

ZERO PLASTIK HOTELAK

Jardunbide egokiak



Proiektuaren zuzendaritza

DONOSTIAKO UDALA

Osasun eta Ingurumen Zuzendaritza
eta Donostia San Sebastián Turismoa

Laguntza teknikoa

ISLADAK AHOLKULARITZA, Koop. Elk. Txikia

Diruz lagundua:



EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

INGURUMEN, LURRALDE PLANGINTZA
ETA ETXEBIZITZA SAILA
DEPARTAMENTO DE MEDIO AMBIENTE,
PLANIFICACIÓN TERRITORIAL Y VIVIENDA

udalsarea 2030

udalerri jasangarrien euskal sarea
red vasca de municipios sostenibles

ZERO PLASTIK HOTELAK

Jardunbide egokiak



4

Dokumentuaren
aurkezpena

6

Ekonomia zirkularren
7 Rak /gakoak

8

Hondakinen arloko
arauzko betekizun
batzuk

10

Ostatu turistikoetan
ohikoenak diren hondakinak
eta horien kudeaketa egokia

11

Hoteletarako ingurumen-
ziurtagiriak

14

Jardunbide
egokiak

- Kudeaketa orokorra
- Kontsumo arduratsua
- Hondakinen prebentzioa
- Gaikako bilketa
- Formakuntza, informazioa
eta sentsibilizazioa



Munduko Turismo Erakundeak (MTE) honela definitzen du **turismo jasangarria**:

“bete-betea hartzen ditu kontuan egungo eta etorkizuneko ekonomia-, gizarte- eta ingurumen-eraginak, bisitarien, sektorearen, ingurumenaren eta tokiko komunitateen beharrei erantzunez”.

Ilido horretan, hiri-turismoari buruzko zenbait gomendio ezartzen ditu, hiri-turismoan politika eta praktika jasangarriak sustatzeari dagokionez:

“Hiriko turismoak jardunbide iraunkorrak sustatu beharko lituzke, ekonomia zirkularraren esparruan baliabideak modu eraginkorragoan erabiltzeko eta emisioak eta hondakinak murrizteko”.



Dokumentuaren aurkezpena

Donostian, turismo-sektoreak BPGaren % 5 sortzen du, eta hazten ari den sektorea da. Hazten jarraitzeaz gain, garrantzitsua da sektoreak bere jasangarritasuna hobetzea, ez bakarrik hiri iraunkorragoa lortzeko, baita sektoreari kalitatea eta modernitate irudia emango dion ezaugarri bereizle gisa ere.

Turismoaren sektorea hirian modu jasangarrian garatzen laguntzeko, Donostiako Udaleko Ingurumen Sailak, Donostia Turismoarekin eta Eusko Jaurlaritzarekin lankidetzan, **HOTELES ZERO PLASTIK** proiektua jarri du abian. Horren bidez, establezimendu horietan hondakinen sorrera prebenitzeko eta kudeaketa hobetzeko hainbat ekintza jarri ditu abian.

Aipatzekoa da Donostiako hiri erabilera bakarreko plastikoak murrizteko kanpaina batean murgilduta dagoela, eta ostatu turistikoek ere bat egin dutela kanpaina honekin. Izan ere, Donostiak plastikoen arloan ezarrita daukan helburuetako bat **2025erako plastikozko ontzien hondakinen sorrera % 25ean murriztea** da eta helburu hau lortzeko hiriko sektore desberdinen esfortzua eta elkarlana beharrezkoa da, horien artean hirian hain garrantzitsua den turismo sektorearena.



DONOSTIA · SAN SEBASTIÁN
ZERO PLASTIK

ZERO PLASTIK HOTELAK proiektuarekin, hiriak **Garapen Jasangarrirako**

12. Helburua lortzen lagunduko du. 12 GJH baliabideen kontsumo arduratsu eta eraginkorra bermatzea du helburu, bai eta ekoizpen-bitarteko jasangarriak ere.



Jarraian aurkezten den dokumentuak informazio praktikoa eta jardunbide egoki batzuk jasotzen ditu hondakinen sorrera prebenitzeari eta haien kudeaketa hobetzeari buruz, hiriko hotelek praktikan jar ditzaketanak ingurumen-inpaktua murrizteko.

Ekonomia zirkularraren 7 Rak

Egungo ekoizpen- eta kontsumo-eredua **fabrikatu, erosi, erabili eta** botatzean datzan ekonomia linealean oinarritzen da. Eredu honek material eta energia konsumo handia eskatzen du eta ez du baztertutako produktu eta materialen bigarren bizitza errazten.

Ekonomia zirkularrak, ordea, bizitza erabilgarri luzea duten produktuak fabrikatzea sustatzen du, eta, erabiltzen uztean, berrerabilpenaren, birmanufakturazioaren edo birziklatzearen bidez sisteman berriz sartu ahal izatea.



7 Rak hotelek ekonomia zirkular baterantz aurrera egiteko kudeaketan barneratu ditzaketen ekintzei erreferentzia egiten dieten zazpi hitz gakoak dira.



BIRZIKLATU

Hondakinen frakzioak behar bezala bereiztea eta kudeatzea, produktu berriak sortzeko lehengai bihurtzeko daitezen.



BERRIZ DISEINATZEA

Hotelak eskaintzen dituen zerbitzuak birpentsatzea, “ekonomia zirkularra” aldagaia kontuan hartuz: zer kontsumigarri mota erabiltzen ditugu?, zein da haien bizitza erabilgarria?, erraz birzikla daitezke?



MURRIZTU

Hotelean sortzen den hondakin kopurua murriztea, erosteko eta kontsumitzeko ohiturak aldatuz.



BERRERABILI

Produktuak berrerabiltzea eta haien bizitza erabilgarria luzatzea, berriro erabiliz edo erabilera berri baterako eraldatuz.



KONPONDU

Produktuak, aparatuak,...hondatzen direnean bota eta berriak erosi beharrean, konpontzea.



BERRITU

Objektu eta altzari zaharrak... eguneratzea, berriz erabili ahal izateko.



BERRESKURATU

Aurretik erabiliak izan diren materialak berreskuratzea, ekoizpen-prozesuan berriz sartu eta, horrela, bigarren bizitza erabilgarria emateko.



Hondakinen arloko arauzko betekizun batzuk

Hondakinen arloko araudi berrienak ostalaritza sektoreari zuzenean eragiten dioten zenbait baldintza jasotzen ditu:

ERABILERA BAKARREKO PLASTIKOAK MUGATZEA

Gutziz edo partzialki plastikoz eginak dauden eta berrerabiltzeko sortu ez diren plastikoak dira erabilera bakarreko plastikoak. Produktu horiek behin bakarrik erabiltzen dira eta, ondoren, hondakin gisa botatzen dira. Besteak beste, plastikozko platerak eta edalontziak, plastikozko lastotxoak, eskuoihal hezeak, eramateko janari-ontziak eta abar dira.

Hondakinen arloko araudi berrienak hainbat neurri jasotzen ditu erabilera bakarreko plastikoen erabilera mugatzeko.



Erabilera bakarreko plastikozko produktu hauen DEBEKUA:

2021eko uztailaren 3tik aurrera:

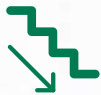
- Mahai-tresnak (sardexkak, labanak, koilarak, zotzak).
- Platerak.
- Lastotxoak.
- Edarientzako irabiagailuak.
- Edalontziak, elikagaietarako ontziak eta **poliestireno hedatuz** egindako edarietarako ontziak (tapak eta tapoiak barne).

Honetaz gain, data honetatik aurrera honako hauek ere debekatzen dira:

- **Material oxodegradagarri** egindako produktu plastikoak.
- 5 milimetroko diametroa baino gutxiagoko mikrosferak dituzten kosmetikoak, higiene-produktuak eta detergenteak erabiltzea (zenbait gel esfoliatzailetan, ontzi-garbigailutan eta abarretan daude).

2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, debekatuta dago:

- Berrerabili ezin diren ontziak **doan banatzea, kontsumitzaileari ematen zaion plastikozko produktu bakoitzeko prezio bat** kobratu beharko da eta berau fakturan bereizita jaso beharko da.



Jarraian zehazten diren erabilera bakarreko plastikoen kontsumoa pixkanaka MURRIZTEA, alternatiba berrerabilgarrien edo plastikoa ez den material konpostagarrien erabilera sustatzuz:

- Edarientzako ontziak, horien tapak eta tapoiak barne.
- Berehala kontsumitzeko elikagaietarako ontziak, adibidez, eramateko janari-ontziak.
- Plastikozko dosi bakarreko gaiak, plastikozko eraztunak eta gozokiak, izozkiak eta beste produktu batzuk eusteko plastikozko makiltxoak.

ONTZIEN HONDAKINAK MURRIZTEA

Ontzien hondakinak murrizteko honako hauek egin beharko dira:

- **Ontziratutako gabeko uraren kontsumoa sustatzea.** Ostalaritza eta jatetxeen sektoreko establezimenduetan, kontsumitzaileei, bezeroei edo beren zerbitzuen erabiltzaileei **ontziratutako gabeko ura doan kontsumitzeko aukera eskaini beharko zaie beti**, establezimendu beraren eskaintzaren osagarri gisa.
- **Eta ontzi berrerabilgarrien erabilera sustatzea.**



ELIKAGAIEN XAHUKETA EKIDITEA

Elikagaien xahuketa murrizteko helburuarekin, ostalaritza eta jatetxeen sektorean **kontsumituko gabeko janariaren soberakinak bezeroei eskaintzea sustatuko da.**



PRODUKTUEN EROSKETAN ETA ZERBITZUEN KONTRATAZIOAN IRIZPIDE "BERDEAK" TXERTATZEA

Erosketan eta kontratazioan irizpide berdeak txertatzeak aukera ematen du ingurumenean eragin txikiagoa duten produktuak erosteko eta zerbitzuak kontratatzeko, eta, aldi berean, enpresa hornitzaileak ingurumen-portaera hobetzera bultzatzeko, ingurumen-inpaktu txikiko produktu eta zerbitzuen eskaintza zabaltzera animatuz.

Ostatu turistikoetan ohikoenak diren hondakinak eta horien kudeaketa egokia

Hiriko edukiontzi bidezko bilketa



ONTZI ARINAK
Plastikozko ontziak,
latak eta brick-ak



PAPERA ETA
KARTOIA



BIOHONDAKINAK
Elikagaien hondakinak



BEIRAZKO ONTZIAK



ERREFUSA

Informazio gehiago
(Donostiako Udala)



GARBIGUNERA BIDERATUTAKO HONDAKINAK

Hotelek **Atotxa Erreka Garbigunea** baino ezin dute erabili. Garbigune honetarako ondorengoak eraman ditzakete, besteak beste:

- Tamaina handiko hondakinak (koltxoak, sofak, etab.).
- Arropa, oinetakoak eta ehunak.



Atotxa Erreka garbiguneari buruzko informazioa: kokapena, ordutegia, onartutako hondakinak, etab.

SALTOKIEN BIDEZ KUDEATUTAKO HONDAKINAK

Salmenta-puntuek produktu zaharrak jaso behar dituzten berriak erosten diren unean.

• Tresna elektriko eta elektronikoen hondakinak:

- Pilak, bateriak edo funtzionatzeko korrante elektrikoak behar duten aparatuak: etxetresna elektrikoak, informatika- eta telekomunikazio-ekipoak, etab.
- Lanparak eta fluoreszenteak.

• Pilak, transformadoreak eta bateriak.

KUDEATZAILE BAIMENDU BATEN BIDEZ KUDEATUTAKO HONDAKINAK

- Landare-olio erabilia.
- Instalazioak mantentzeko hondakin arriskutsuak: pintura- eta disolbatzaile-latak, olio erabiliak, iragazki erabiliak, aerosolak, trapu kutsatuak, etab.
- Hondakin arriskutsu gisa katalogatutako garbiketa-produktuen ontziak.
- Eraikuntza- eta eraipen-hondakinak.
- Inausketako eta lorezaintzako hondakinak.
- Klimatizazio- eta hozte-ekipoen gas hoztaileak.

Hoteletarako ingurumen-ziurtagiriak

Ziurtagiri ekologikoa edo ingurumen-ziurtagiria ebaluazio-erakunde batek emandako akreditazioa da, eta ziurtatzen du produktu, zerbitzu, prozesu edo kudeaketa-sistema jakin batzuk ingurumena errespetatuz eta, hala badagokio, dagokion ingurumen-araudiaren arabera gauzatu direla.

Ziurtagiri horiei esker, ingurumen-portaera hobetzeaz gain, alderdi interesatuei (bezeroak, tokiko komunitatea, langileak, hornitzaileak, akziodunak, etab.) frogatu ahal izango zaie hotelak betetzen dituela ziurtagiri horietako bakoitzak eskatzen dituen ingurumen-baldintzak.

Hotelen sektorean, hauek dira gehien erabiltzen diren ingurumen-ziurtagiriak, guztiak borondatezkoak:



EBren ETIKETA EKOLOGIKOA TURISMO- OSTATUETARAKO

Europako Batzordea
www.ecolabel.eu



15 herrialdetan ziurtatutako **390 hotel**
(Europakoak bakarrik), 48 Espainian

Zerbitzuen ingurumen-inpaktu nagusietan oinarritutako irizpide zorrotzen bidez, EBko etiketa ekologikoa duten turismo-ostatuak merkatuko onenen artean egotea bermatzen da, ingurumen-portaerari dagokionez. Zehazki, etiketak honako hau bermatzen du:

- turismo-ostatuaren ingurumen-kudeaketa optimizatua,
- CO2 isuri eta energia-kontsumo murriztua,
- ur-kontsumo txikiagoa,
- substantzia kimiko gutxiagoren erabilera,
- hondakinen sorkuntza txikiagoa eta hauen kudeaketa optimizatua,
- garraiotik datozen emisio gutxiago,
- elikagaiak alferrik galtzea mugatzea.



BIOSPHERE

BIOSPHERE ZIURTAGIRIA HOTELETARAKO

Turismo Arduratsua Institutua
www.biospheretourism.com/es



25 herrialde baino gehiagotan
ziurtatutako **195 hotel**

Jasangarritasun-printzipioetan oinarritutako ziurtagiria da; beraz, ingurumen-irizpideez gain, hotela dagoen tokiko komunitatearekin lotutako alderdi ekonomikoak eta soziokulturalak ere jasotzen ditu.

Ziurtagiri honen bidez, Garapen Iraunkorreko 17 Helburuak (GJH) turismora egokitzea lantzen da, ondorengo bitartez: Turismoaren Munduko Erakundearen analisi eta adierazleak, Munduko Ituna, EBko adierazleak eta Global Sustainable Tourism Council (GSTC) erakundearen irizpideak.



Green Key

GILTZA BERDEA

FEE (Foundation for
Environmental Education)

ADEAC (Asociación de Educación
Ambiental y del Consumidor)

www.llaveverde.org
www.greenkey.global

60 herrialdetan ziurtatutako **3.100**
establezimendu. **5** Espainian

Ziurtagiri honen helburua da establezimenduen ingurumen-kudeaketa hobetzea, langileen eta bezeroen ingurumen-hezkuntzaren bidez, baliabide naturalen erabilera jasangarriari dagokionez. Langileen prestakuntza programaren funtsezko elementuetako bat da, bezeroekiko, hornitzaileekiko eta tokiko komunitatearekiko komunikazioarekin batera. "Green Key" programan parte hartuz, komunitateak hotel-establezimenduari buruz duen ikuspegia aldatu nahi da.



GREEN GLOBE

www.greenglobe.com

68 herrialdetan ezarrita
3 Espainian

Green Globe jasangarritasuna ziurtatzeko sistema bat da, eta turismo-industriarako baino ez da garatu. Zigilu horrek aitortzen du enpresek beren negozioa turismo jasangarriaren irizpide orokorrekin bat etor dadin lortu dutela.



Erreserba-plataformak hotelak ingurumenaren ikuspegitik ebaluatzeko eta ostatu jasagarriak identifikatzeko sistemak garatzen ari dira.

Adibidez:

Tripadvisor-en **EcoLider (GreenLeaders)** programak neurri ekologikoak aplikatzen dituzten hotel eta ostatu ugari ditu. Eta horiek guztiek konpromisoa hartzen dute, era berean, **EkoPraktikak** martxan jartzeko, hala nola birziklatzea, inguruko elikagai organikoak kontsumitzea eta ibilgailu elektrikoak kargatzeko puntuak erabiltzea.

Azkenik, **ingurumen-kudeaketako ziurtagiriak** ere aipatu behar dira, edozein enpresa edo erakundetan ezar daitezkeenak, edozein dela ere haien tamaina eta jarduera-sektorea, hala nola:

EMAS Araudia

EMAS Europako Araudia ("Eco-Management and Audit Scheme") Europar Batasuneko **edozein enpresari aplika dakiokkeen ingurumen-auditoria eta -kudeaketako eskema** bat da. Erregelamendu horrek turismo-sektorerako jardunbide egokiak eta adierazle espezifikoak ditu.

ISO 14001

ISO 14001 ziurtagiria - Ingurumena Kudeatzeko Sistemak (IKS) PDCA zikloaren metodologian (Planifikatu-Egin-Egiaztatu-Jardun), oinarritutako nazioarteko araua da eta helburua ingurumena babestea da, garatutako jarduerari lotutako ingurumen-arriskuak kudeatuz.

ISO 50001

Energia Kudeatzeko Sistemen ISO 50001 araua, eraginkortasun energetikoaren ziurtagiria da, energia behar bezala erabiltzeko sistema optimizatu bat dagoela bermatzen duena.

Jardunbide egokiak



KUDEAKETA OROKORRA



- KO 1** Ingurumen-politika bat definitu eta ezarri
- KO 2** Hotelaren ingurumen kudeaketaren arduradun bat izendatu
- KO 3** Sortutako hondakin motak identifikatu
- KO 4** Sortutako hondakinak kontabilizatu
- KO 5** Elikagaien xahuketa neurtu
- KO 6** Hondakinen sorrera prebenitzeko eta kudeaketa hobetzeko aldizkako planak ezarri
- KO 7** Hornitzaileak edota azpikontratak hondakin kudeaketaren prebentzioan eta hobekuntzan inplikatu
- KO 8** Ingurumen-ziurtagiria lortu



KONTSUMO ARDURATSUA

- KA 1** Tokikoak eta jasagarriak diren elikagaiak erosi
- KA 2** Ingurumena errespetatzen duten garbiketarako produktuak eta produktu higienikoak erabili (xaboiak, produktu kimikoak, zabor-poltsak, komuneko papera, etab.)
- KA 3** Bulegoetan eta harreran paperaren eta beste kontsumigarri batzuen kontsumoa murriztu
- KA 4** Paperean argitaratutako liburuxken eta giden kopurua murriztu
- KA 5** Ehun motak jasagarriak erabili



HONDAKINEN PREBENTZIOA

- HP 1** Bezeroei ontziratu gabeko ura kontsumitzeko aukera doan eskaini
- HP 2** Erabilera bakarreko plastikozko produktuak murriztu (elikagaiak eta edariak)
- HP 3** Dosi bakarreko ontzietako elikagaien eskaintza murriztu
- HP 4** Amenitien eskaintza murriztu
- HP 5** Enbalatze gutxien duten produktuak, ontzi itzulgarrietan, edukiera handiko ontzietan eta/edo erraz birzikla daitezkeen ontzietan (eta bilgarrietan) eskuratzeari lehentasuna eman
- HP 6** Erabilera bakarreko mahai-zapien eta ezpainzapien erabilera mugatu
- HP 7** Sukaldean eta jantokian elikagaiak xahutzea murrizteko neurriak ezarri
- HP 8** Bezeroei kontsumitu gabeko janaria eramateko aukera eskaini
- HP 9** Elikagai-soberakinak eman
- HP 10** Ehunen, tresna elektriko eta elektronikoen, altzairuen eta abarren konponketa eta berrerabilera sustatu

GAIKAKO BILKETA



- GB 1** Hondakin organikoak bereizi
- GB 2** Etxeko gainerako hondakinen (ontziak, papera/kartoia, organikoa, etab.) gaikako bilketa hobetu
- GB 3** Etxekoak ez diren frakzioak behar bezala kudeatu



FORMAKUNTZA, INFORMAZIOA ETA SENTSIBILIZAZIOA

- FIS 1** Langileei hondakinak prebenitzeko eta kudeatzeko neurriei buruzko informazioa eta prestakuntza eman
- FIS 2** Hondakinak behar bezala sailkatzeko, edukiontzietan informazio argia eta garbia jarri
- FIS 3** Bezeroei ostatuan hartutako jardunbide egokien berri eman
- FIS 4** Buffet edo jangela eremuan, elikagaien xahuketari buruzko informazioa jarri



KUDEAKETA OROKORRA



KO1

Ingurumen-politika definitu eta ezarri



Deskribapena

Behin hotelak sortzen dituen ingurumen-inpaktuak ezagutu eta aitortzen ditunean, bere borondatez har ditzake ingurumen-portaera hobetzeko konpromiso batzuk.

Normalean, konpromiso horiek erakundearen “ingurumen-politika edo ingurumen-konpromisoa” deritzonela islatzen dira.

Ekintza honen helburua hotelak hondakinen

prebentzio eta kudeaketa egokirako konpromiso zehatzak biltzen dituen ingurumen-politika zehaztea eta ezartzea da.

Politika horri esker, establezimenduan garatzen den ingurumen-ekintza guztia bideratu ahal izango da, eta, aldi berean, establezimenduak iraunkortasunarekin duen konpromisoa erakutsi ahal izango da.

Ingurumen politika egoki baterako ideia onak

- **Hotelaren Zuzendaritzatik** ingurumen-politika definitu, ezarri eta jakinarazi.
- Ingurumen-politika **bat etortzea hotelaren estrategiarekin, eta hotelaren kudeaketa orokorrean haren printzipioak txertatu.**
- Politika **argi eta zehatz** formulatu.
- Eragile interesdunei hotelaren ingurumen-politika jakinarazi:



ESTABLEZIMENDUKO LANGILEEI,
beren gain hartu dezaten konpromisoa eta lan eremuan kontutan hartu dezaten.



HORNITZAILEEI,
beren produktu zein zerbitzuak ingurumen-politika horren eskakizunetara egokitu ditzaten.



BEZEROEI,
beraien egonaldian politika hori errespetatu dezaten eta betetzen lagun dezaten.

Bestelako informazioa

Ingurumen-politiken adibide batzuk:



All Accor
Live Limitless



Koba
Hostel



KO2

Hotelaren ingurumen kudeaketaren arduradun bat izendatu



Deskribapena

Garrantzitsua da ostatu turistikoak ingurumen politika bat martxan jartzen duen momentuan, honen koordinazioa eta komunikazioa egiteko, edota ingurumen arloan martxan jartzen diren eta garatzen diren ekimenen kudeaketa, koordinazioa eta komunikazioa egiteko, establezimenduko pertsona bat ingurumen arduradun izendatzea.



Arduradun honen funtzioak definitzea beharrezkoa da ingurumen kudeaketa egoki burutzeko, funtzioen artean ondorengoak egon daitezke:

- Hotelean **ingurumen-politika** kudeatu eta koordinatu.
- Hoteleko **alderdi interesdunen arteko komunikazioa** antolatu, sortzen diren ingurumen beharrak eta aukerak hautemateko.
- Oro har **ingurumen-helburuak** ezarri eta **ingurumen-ekintzako planak** definitu eta, eta bereziki, hondakinen kudeaketa prebenitzeko eta hobetzeko helburu eta planak gidatu.
- Langileei eta gainerako alderdi interesdunei **ingurumen-ekintzako planen berri eman**.
- Ekintza-planen **ezarpena dinamizatu**.
- Sortutako hondakinak identifikatu eta kontabilizatu, eta hondakinen kudeaketa prebenitzeko eta hobetzeko aldizkako planen **jarraipena eta kontrola** egin.
- Zuzendaritza-taldeari eta interesa duten beste alderdi batzuei **lortutako hobekuntza emaitzak** eta hobetu daitezkeen esparruak helarazi.

KO3

Sortutako hondakin motak identifikatu



Deskribapena

Ostatu turistikoetan sortzen diren hondakin gehienak hiri-hondakinak dira, hau da, etxebizitza batean sor daitezkeen antzekoak. Hondakin horiek jatorrian bereizi behar dira, eta udal-bilketako zerbitzuaren bidez (edukiontzia) kudeatu behar dira. Modu horretan kudeatu ezin badira, ahal den kasuetan Garbigunearen bidez egingo dira, eta bestela, salmenta-puntura itzulita edo baimendutako kudeatzaile baten bidez.

Hondakinak behar bezala kudeatzeko, lehenik eta behin, hoteleko sailetan edo jardueretan sortzen diren hondakin-fluxuei buruzko informazioa lortu behar da.

Txosten honen laugarren atalean hoteletan sortu daitezkeen hondakin mota ohikoenak jasotzen dira eta hauek nola kudeatu behar diren azaltzen da.

Gogoratu beti pentsatu behar dela material/produktu bat hondakin bihurtu aurretik **berrerrabili**, **konpondu**, **berritu** eta abar egin daitekeen (ikus 7 Rak).

Bestelako informazioa



Hondakin
kudeaketaren
udal zerbitzua



Hondakinak
klasifikatzeko gida
teknikoa (MITECO):



Jarraian, informazio hori biltzeko ereduak taula bat aurkezten da:

SAILA/JARDUERA	HONDAKINAK	BERRERRABI, KONPONDU... EGIN DAITEKE?	AZKEN KUDEAKETA
Sukaldea eta jangela	Organikoa	Ez	Hiri-edukiontzi marroia
		Bai, bezeroei sobratutako janaria eskaintzea	
	Papera eta kartoia	Ez	Hiri-edukiontzi urdina
	Ontzi arinak	Ez	Hiri-edukiontzi horia
	Sukaldeko olioia	Ez	Baimendutako kudeatzaile (izena)
	Beira	Ez	Iglu berdea
		Bai, beirazko ontziak hornitzaileari itzultzea	
Harrera	Papera eta kartoia	Ez	Hiri-edukiontzi urdina
	Informatika- eta telekomunikazio-ekipoak	Konpondu	Saltokira/hornitzaileari itzultzea
	...		

KO4

Sortutako hondakinak kontabilizatu



Deskribapena:

Sortutako hondakinak identifikatu ondoren, komeni da horiek kuantifikatzea.

Datu horiek inpaktu handieneko hondakin-fluxuei buruzko informazioa emango dute, eta erreferentzia gisa erabili ahal izango dira jarduteko lehentasunak ezartzeko eta hobekuntza-helburuak finkatzeko.

Hondakinen kuantifikazioa egiteko, lagungarria izan daiteke honako fase hauek jarraitzea:

- Kuantifikazioaren irismena zehaztu: zer hondakin kuantifikatuko ditugun, zein sailetan edo jardueratan...

- Kuantifikazioan zer metodologia erabili behar den erabaki (pisua, estimazio bolumetrikoak...), zein maiztasunekin egingo den, ...
- Kuantifikazioa egin.
- Emaitzak aztertu eta ebaluatu.
- Hobekuntza-helburuak ezarri eta horien aldizkako jarraipena egin.

Pisaketa honek egiten du:
Non egin da: Sukaldean
Astea igandean amaituko da: 2021/9/26

Ideia onak

Kontabilizatzeko metodo erraza erabili, adibidez: hiru hilean behin astebetez erregistro bat egitea ostatuko sail/jarduera guztietan.

		Ontziak	Papera	Beira	Organikoa	Errefusa	Besteak	Oharrak
Eguna	Unitatea(*)							
Astelehena	2021/9/20							
Asteartea	2021/9/21							
Asteazkena	2021/9/22							
Osteguna	2021/9/23							
Ostirala	2021/9/24							
Larunbata	2021/9/25							

(*) Unitatea: X litroko poltsa, Pisua (kilogramotan),
 X bolumeneko edukiontzia, Botilen kopurua, etab.

* Emaitzak kalkulatzeko adierazle-sistema erraza ezarri. Adibidez, *ostatu-gau bakoitzeko sortutako hondakinen kopurua*. Horrela, ezarritako helburuak betetzen ari diren ala ez ebaluatu ahal izango da.



KO5

Elikagaien xahuketa neurtu



Deskribapena

Elikagaien xahuketa nekazaritzako elikagaien katean bazter utzitako elikagaiak dira, oraindik era jan daitezkeenak eta egokiak direnak giza kontsumorako. Alabaina, ez zaie erabilera alternatiborik ematen eta, ondorioz, hondakin gisa ezabatzen dira. Jana bazterrean uztea eta botatzea horniduraren etapa guztietan gertatzen da: ekoizteko orduan, banatzerakoan, saltzerakoan, sukaldatzerakoan eta, kontsumitzerakoan, beraz, jatetxeek ere, neurri batean lagundu egiten diote xahutze horri.

ONU-ren 2021eko elikagaien hondakin indizearen txostenaren arabera, 2019an kontsumitzaileentzat eskuragarri zeuden elikagai guztien % 17 alferrik galdu ziren, horietatik % 11 etxeetan, % 5 jatetxeetan eta beste elikagai-zerbitzuetan eta % 2 txikikazko establezimenduetan.

Ekintza honen helburua zehazki, ostatu turistikoan zenbat elikagai xahutzen den aztertzea da, ondoren xahuketa honen prebentziorako neurriak zehazteko.

Elikagaien xahuketa neurtzeko ondorengo pausuak jarraitzea lagungarria izan daiteke:

1

Kuantifikazioaren irismena zehaztu: zer hondakin kuantifikatuko ditugun, zein sailetan edo jardueratan, ...

2

Kuantifikazioan zer metodologia erabili behar den erabaki, noiz, ...

3

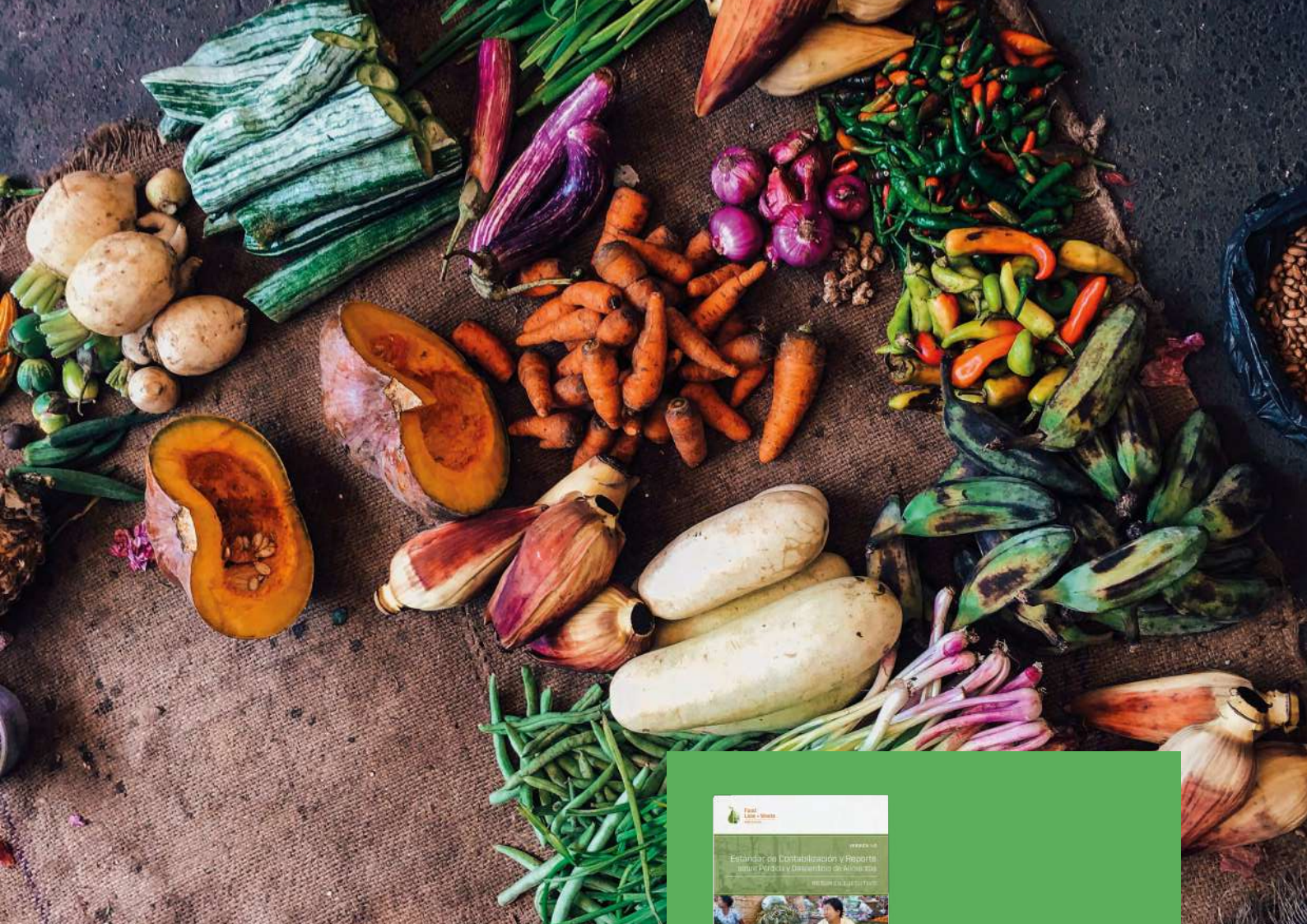
Kuantifikazioa egin.

4

Emaitzak aztertu eta ebaluatu.

5

Hobekuntza-helburuak ezarri eta horien aldizkako jarraipena egin.



Ideia onak

- Kontabilizatzeko metodo erraza erabili, adibidez: hiru hilean behin astebetez erregistro bat egitea sukalde, jatetxe eta taberna/kafetegian.
- Emaitzak kalkulatzeko adierazle sistema erraz bat ezarri. Honek beti datu berdinak kalkulatzeko baimenduko du eta urtetik urtera elikagaien xahuketaren konparaketak egiteko aukera emango du, ezarritako gure helburuak betetzen ari diren edo ez adieraziko dutenak.



World Resources Institute (WRI) erakundeak **“Galdutako eta alferrik galdutako elikagaien protokoloa”** (Food Loss & Waste (FLW) Protocol) bultzatu du. Protokolo hau elikagaien galera eta alferrik galtzea neurtzeko estandar globala da.

Estandar honen helburua da galdutako eta alferrik galdutako elikagaien kuantifikazioa erraztea (zer neurtu eta nola neurtu) eta jakinarazitako datuen koherentzia eta gardentasuna hobetzea.

Bestelako informazioa



CCA (2019), Zergatik eta nola kuantifikatu elikagaien galera eta xahuketa
Gida praktikoa, Ingurumen Lankidetzarako Batzordea, Montreal.



FLW
Protocol



KO6

Hondakinen sorrera prebenitzeko eta kudeaketa hobetzeko aldizkako planak ezarri



Deskribapena

Burututako hondakinei buruzko diagnostikoa ezagututa (sortzen den hondakin mota, mota bakoitzaren kopuruak zeintzuk diren, kudeaketa nola burutzen den...), hondakin hauen prebentziorako eta kudeaketa hobetzeko plangintza bat osatzea da ekintzaren helburua.

Plana osatzeko eta honen kudeaketa aktibo bat egiteko pausu batzuk jarraitzea ezinbestekoa da:

1. Helburuak finkatu
2. Ekintza plana definitu
3. Ekintza planaren jarraipena eta ebaluazioa egin

Fase bakoitzerako ideia onak

1. HELBURUAK FINKATU:

- Helburuak diagnostikoko emaitzetan oinarrituz ezarri daitezke.
- Lortu daitezkeen helburuak ezarri.
- Kontutan izan zein prozesu edo sailetan egon daiteken hobekuntzarako tarte handien.
- Sail edo prozesuko arduradunarekin adostu helburuak.

2. EKINTZA PLANA DEFINITU:

- Ekintza bakoitza ongi definitu: ekintza nola burutuko den definitu, ekintza aurrera eramateko arduradun bat izendatu, ekintza bakoitzaren lehentasuna markatu, aurrekontu bat eta bestelako baliabideak eman eta ezarriko den epea zehaztu.
- Ekintza planaren iraunaldia zehaztu.
- Egutegia edo kronograma ezarri.

3. EKINTZA PLANAREN JARRAIPENA ETA EBALUAZIOA EGIN:

- Jarraipena egiteko protokolo bat ezarri, adibidez, arduradun bakoitzak berari dagozkion ekintzen berri urtero ematea, datu kualitatibo eta kuantitatiboak kontutan izan...
- Ebaluazio bat egin ezarritako neurriak helburuak betetzeko eraginkorrak izan diren edo ez aztertuz
- Helburuak eta ekintza plana eguneratu beharrezkoa bada.

Planaren kudeaketa aktibo bat egitea ziurtatzeko komenigarria da plan hau ostatu turistikoko urteko plangintza orokorraren baitan txertatzea.

KO7

Hornitzaileak edota azpikontratak hondakin kudeaketaren prebentzioan eta hobekuntzan inplikatu



Deskribapena

Turismo-ostatuak hainbat produktu- eta zerbitzu-talderen erosketak eta kontratazioak egiten dizkiete hornitzaile kopuru handiago edo txikiagoari:

- Elikagaien hornitzaileak
- Bulegoko materialen hornitzaileak
- Ehungintzako produktuen hornitzaileak
- Garbiketa produktuen hornitzaileak
- Garbiketako azpikontratak
- Mantentze-lanetarako azpikontratak

Hornitzaile eta azpikontrata horiek hondakinen prebentzio eta kudeaketa estrategian inplikatzeko funtsezkoa da arrakasta izateko.

Ekintza honen helburua hornitzaileek eta azpikontratek hondakinen arloan ostatu turistikoak duen filosofiarekin bat egitea da.



Ideia onak:

Hornitzaile edota azpikontrata berria denean:

- Hauek aukeratzerakoan ingurumen estandarrak betetzen dituztenak aukeratu.
- Hurbilekoak aukeratu, salgaien garraioak eragindako karbono-aztarna murriztea lortuko duzu eta, aldi berean, tokiko ekonomia bultzatzea.
- Bidezko merkataritzatik datozen eta ziurtagiri ekologikodun produktuak eskaintzen dituztenak aukeratu.

Ostatu turistikoak lehendik daukan hornitzaile edo azpikontraten kasuan:

- Ingurumen arloan eta, kasu honetan, batez ere hondakinen arloan, ostatu turistikoak duen politika edo konpromisoaren berri eman, baita lortu nahi diren helburuen berri ere.
- Egiten diren ekintzen eta lortzen diren emaitzen berri eman.

Bestelako informazioa



Hainbat produktu eta zerbitzu talderen erosketan eta kontratazioan sar daitezkeen ingurumen-baldintzak. IHOBE.



KO8

Ingurumen-ziurtagiria lortu



Deskribapena

Ziurtagiri ekologikoa edo ingurumen-ziurtagiria ebaluazio-erakunde batek emandako akreditazioa da, eta ziurtatzen du produktu, zerbitzu, prozesu edo kudeaketa-sistema jakin batzuk ingurumena errespetatuz eta, hala badagokio, dagokion ingurumen-araudiaren arabera gauzatu direla.

Ziurtagiri horiei esker, ingurumen-portaera hobetzeaz gain, alderdi interesatuei (bezeroak, tokiko komunitatea, langileak, hornitzaileak, akziodunak, etab.) frogatu ahal izango zaie hotelak betetzen dituela ziurtagiri horietako bakoitzak eskatzen dituen ingurumen-baldintzak.

Ekintza honen helburua turismo-ostatuak ingurumen-ziurtagiria lortzea da. Horretarako, ostatuak honako gai hauek izan beharko ditu kontuan, besteak beste:

- Lehenik eta behin, establezimendurako ingurumen-ziurtagiririk egokiena zein den aztertu,
- Hori lortzeko zer aukera dituen ere aztertu beharko du: interes/konpromiso maila, ziurtagiria kudeatzeko tresnen eskuragarritasuna, nahitaezko baldintzak betetzea, etab.,
- Baldintza horiek betetzeko behar diren baliabideak baloratzea: beharrezko inbertsioak, lanordua, etab.

Idea onak

Euskadin dagoeneko turismo-ostatu asko daude ingurumen-ziurtagiriak dituztenak. Ideia ona da erabaki bat hartu aurretik duten esperientziari buruz galdetzea.



Bestelako informazioa

Ikusi dokumentu honen bosgarren atala.



Ekoetiketa duten
turismo-ostatuak
Europako Batzordea



EMAS erregistroan dauden
turismo-ostatuak
Europako Batzordea



KONTSUMO
ARDURATSUA



KA1

Tokikoak eta jasangarriak diren elikagaiak erosi



Deskribapena

Elikagaien industria eta arrantza dira energia fosilen ondoren ingurumenean eragin handiena duten sektoreak. Ingurumeneko arlo askotan eragiten dute, hala nola, biodibertsitatean, energian, uran eta baita hondakinetan ere.

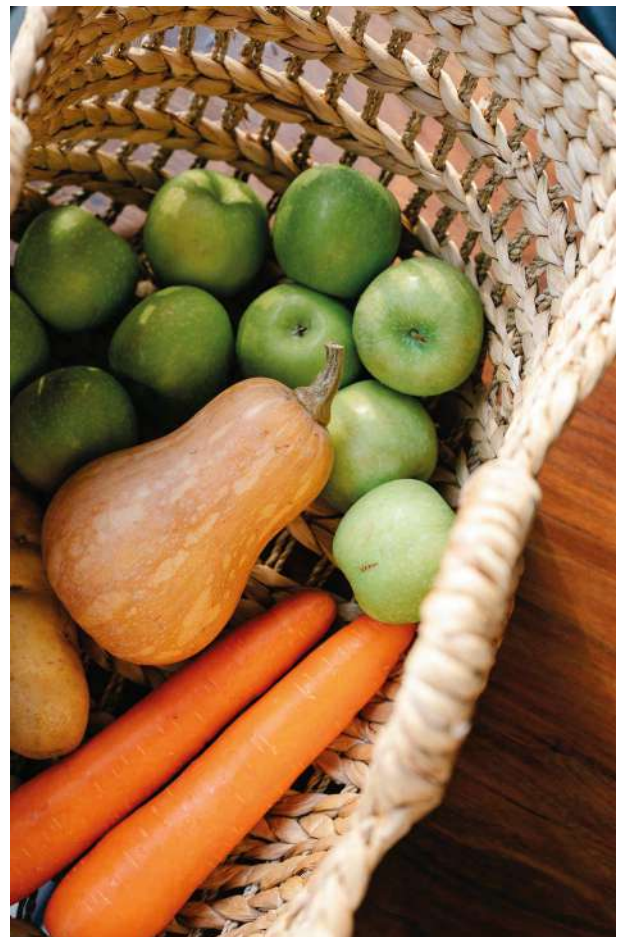
Ekintza honen helburua da establezimenduan kontsumitzen diren ahalik eta elikagai gehien modu jasangarrian ekoizitakoak izatea.

Horrela, ingurumen inpaktua txikitzeaz gain, bertako ekonomia ere bultzatzen da eta abereen ongizatea zaintzen da.

Jasangarriak diren edo ingurumena errespetatzen duten elikagai produktuez hitz egiterakoan bizi ziklo osoa hartu behar da kontutan: ekoizpena, eraldatze eta elaborazioa, banaketa eta kontsumoa.

Alternatibak eta ideia onak

- Tokiko nekazari eta abeltzaineekin harremanetan jarri, beraien bidez erosketa zuzena egiteko. Elikagaiak modu honetan eskuratuz sasoikoak, freskoak eta tokikoak direla ziurta dezakezu.
- Arrainaren kasuan, sasoiko arraina eta gure ingurunetik gertu dauden espezieak erosteari ere lehentasuna eman.
- Ekoizleari zuzenean elikagaia ez bada erosten eta elikagaiak freskoak ez direnean, produktu ekologikoak lehenetsi eta/edo tokikoak erosi.
- Saihestu inolako funtziorik betetzen ez duen gehiegizko ontzia duten produktuak erostea. Adibidez granelean erosi ditzazkezu produktu batzuk.
- Segurtasun-, kontserbazio- edo babes arrazoiengatik ontziratuta egon behar diren produktuak erostekotan, **berrerabili**, **birziklatu** edo **berreskuratu** daitezkeen material bilgarriak dituztenak lehenetsi, adibidez berrerabili daitezkeen kaxa edo erretiluak edo konpostagarriak diren ontziak, edo, are gehiago, birziklatutako materialarekin egindakoak.



Tokiko produktuak eta produktu ekologikoak bereizteko ondorengo zigiluak izan daitezke kontutan:

PRTOKIKO PRODUKTUAK:

Nahiko gertuan ekoitzi eta kontsumitzen diren produktuak. Honako zigilu hauek dituzten elikagaien ekoizpen, eraldatze eta elaborazioa leku geografiko jakin bati dagokio (1151/2012 (EE) Araudia): Jatorri Izendapen Babestua (JIB) eta Adierazpen Geografiko Babestua (AGB). Horrez gain, beste hauek ere jatorri geografikoa kontutan hartzen dute beste hainbat irizpideez gain: Eusko Label, Euskal Baserri eta Euskadiko Kantauriko Hegaluzea eta Antxoa.



PRODUKTU EKOLOGIKOAK (834/2007 (EE) Araudia):

Lurzoruen, ekosistemen eta pertsonen osasuna mantentzen eta hobetzen duen produkzio-sistema. Ziurtagira europearra zein Euskadi mailakoa (tokiko produktua) izan daiteke.



Bestelako informazioa



Euskadin tokiko azokak eta feriak antolatzeke gida: Euskadiko elikagaiak



Hainbat produktu eta zerbitzu talderen erosketan eta kontratazioan sar daitezkeen ingurumen-baldintzak. IHOBE.



KA2

Ingurumena errespetatzen duten garbiketarako produktuak eta produktu higienikoak erabili



Deskribapena

Garbitasuna eta higiena baldintza eztaba daezinak dira hotel batean, baina askotan erabiltzen diren produktuak erasokorrak dira ingurumenarentzat zein pertsonentzat.

Erabiltzen diren garbiketa-produktu askok substantzia kimiko kutsagarriak eta arriskutsuak izaten dituzte, eta zaborretara botatzerakoan edo hustubideetatik isurtzen direnean ingurumenean inpaktu handia eragin dezakete.

Ekintzaren helburua da produktu horien erabilera murriztea eta ingurumena errespetatzen duten produktuak erabiltzea, eta aldi berean hotelek eskatzen dituzten kalitate-estandarrak ziurta ditzaten.

Bestelako informazioa



Europar Ekoetiketadun garbiketa produktuen fabrikatzaileak eta garbiketako zerbitzuak



Europar Ekoetiketadun komuneko papera eta bestelako paper sanitarioen fabrikatzaileak



Hainbat produktu eta zerbitzu talderen erosketan eta kontratazioan sar daitezkeen ingurumen-baldintzak. IHOBE





Alternatibak eta ideia onak

- Egunerokotasunean erabiltzen diren garbiketarako eta higienarako produktuetan ingurumen etiketa dutenak aukeratu.
- Produktu desinfektatzaileak ezinbestekoak direnean soilik erabili.
- Aire-gozagarriak, pilulak edo substantzia lurrinduak eta spray bidezko produktuak ahalik eta gehien mugatu.
- Produktu kimiko kontzentratuak eta dosifikazio sistema dutenak erabili, horrela murriztu egiten da erabilitako ontzien kopurua eta produktu horien garraioak eragindako inpaktua.
- Mikrofibrazko trapuak eta mopak/zoru garbigailuak erabili
- Erosi paper birziklatuz egindako eta klororik gabeko komuneko papera, eskuak lehertzeko papera edo beste osasun-paper batzuk
- Material birziklatuz egindako plastikozko zabor-poltsak edo poltsa konpostagarriak erabiltzea (edukiontzi horiarentzat izan ezik).
- Gogoratu behar da sortzen diren ontzien hondakinak behar bezala

Ekoetiketei esker, ingurumen-inpaktu txikiena duten garbiketa- eta higiene-produktuak identifika ditzakegu. Garbiketarako produktuen ziurtagiri batzuk hauek dira:



Europar Batasuneko Etiketa Ekologikoa



Aingeru Urdina



Beltxarga Zuria

Garbiketa zerbitzuak	×		×
Garbiketa produktuak	×	×	×
Eskuak garbitzeko xaboia	×	×	×
Komuneko papera eta bestelako paper sanitarioak	×	×	×
Zabor-poltsak		×	

KA3

Bulegoetan eta harreraren paperaren eta beste kontsumigarri batzuen kontsumoa murriztu



Deskribapena

Hoteletako administrazio eta kudeaketa lanak tresna elektronikoekin egiten badira ere; oraindik papera erabiltzen da hainbat prozedura eta izapidetan.

ZERO PAPEREZKO
BULEGO baterantz:

Praktika on honen helburua da paperaren kontsumoa ahal den neurrian murriztea, eta, erabiliz gero, ingurumen-inpaktu txikiagoa duten paper motak aukeratzea.

Paperaz gain, bulegoetan bulegoko beste kontsumigarri batzuk ere erabiltzen dira: post-it, zorroak, karpetak, boligrafoak, etab. Material horien enpresa hornitzaileek alternatiba "berdeak" eskaintzen dizkiete kontsumigarri horiei.

Adibidez, birkargatzeko markatzaileak, eduki toxikorik ez duten produktuak, PVCrik gabeko produktuak, etab.

Alternatibak eta ideia onak

- Inprimatu beharrik ez izateko bitartekoak erabili; adibidez, ordenagailuan pantaila bikoitza izan, baliabide elektroniko bidez kudeatzeko tresnak izan (dokumentuak, erreserbak, fakturazioa, etab.).
- Enpresa hornitzaileak eta bezeroak animatu kudeaketa guztiak bitarteko digitalen bidez egitera (fakturazioa, erreserbak, etab.).
- Kontsumigarrien aniztasuna murriztu eta modu arduratsuan erabili.

Inprimatu behar izatekotan:

- Orrialde bakar batetik inprimatutako orriak berrerabili.
- Dokumentuak alde bikoitzean inprimatu eta fotokopiatu.
- Ez erabili aurrez inprimatutako paperik.
- % 100 birziklatutako papera erabili, ingurumenaren aldetik alternatiba positiboagoa baita.
- Paper birziklatuaren alternatiba gisa, zuntz birjinez egindako papera erabili, modu jasangarrian kudeatutako basoetatik datorrena (FSC edo PEFC ziurtagiriak).
- Bulego tradizionaleko kontsumigarrien alternatiba "berdeak" bilatu.

Eta beti:

- Hoteleko langileak informatu, sentsibilizatu eta inplikatu.

Jarduera

Bulegoak eta harrera

Hondakinen fluxua

Papera
Errefusa

KA4

Paperean argitaratutako liburuxken eta giden kopurua murriztu



Deskribapena

Komunikaziorako euskarri elektronikoak gero eta gehiago erabiltzen diren arren, gaur egun oraindik paperezko argitalpenak erabiltzen dira hotelek eskaintzen dituzten produktu eta zerbitzuei buruzko informazioa emateko.

Komunikazio-produktu inprimatuei lotutako ingurumen-inpaktua produkzio-etapa desberdinetan gertatzen da (diseinua, aurre-inprimaketa, inprimaketa eta inprimaketa ondokoa), eta honako hauekin lotuta dago:

- Papera, tintak, ura, energia...bezalako baliabideen kontsumoa
- Argitalpenak ekoiztean sortzen diren gas toxikoen eta bestelako substantzien isuriak
- Garraiotik eratorritako CO2 eta bestelako errekontza-gasen isuriak
- Bilgarri-hondakinak eta hondakin arriskutsuak sortzea

Jardunbide egoki honen helburua da ahalik eta argitalpen gutxien inprimatzea paperean, eta, egiten badira, ingurumen-irizpideak sartzea ekoizpen-etapa guztietan, ingurumen-inpaktua minimizatzeke.

Idea onak

- Paperezko euskarrian inprimatutako argitalpen bat egiteko beharraz edo komenigarritasunaz hausnartu.
- Baiezkoa bada, egokitu ale-tirada benetako beharretara.
- Argitalpena irizpide ekologikoak kontuan hartuta diseinatu: formatuak egokitu paper-galerak minimizatzeke, paperaren gramajea optimizatu, kolore desberdinetako tinten erabilera mugatu, etab.
- Hautatu % 100 paper birziklatua edo basogintza jasangarritik datozen zuntz naturalen paper bat, klororik gabeko zuritze-prozesu batekin (TFC).
- Argitalpenak plastifikatzea saihestu.

Idea horiek guztiak eta paperezko argitalpenen inprimaketan aplikatu beharreko beste ingurumen-irizpide batzuk IHOBERen webgunean kontsulta daitezke, Erosketa Publiko Berdeari dagokion atalean.

Ingurumen-etiketa duten produktuak eskatuz gero, ingurumen-inpaktu txikiena duten produktuak identifika ditzakegu. Papererako gehien erabiltzen direnak: aingeru Urdina, Ecolabel, Zisne Nordikoa, FSC edo PEFC; eta Eko-mark eta Ecologo tintetarako.

Bestelako informazioa



IHOBE: Ingurumen-irizpideak erosketa publikoan. Ingurumen-irizpideak argitalpenetan.



KA5

Ehun motak jasangarriak erabili



Deskribapena

Hotelek ehungintzako produktu ugari erabiltzen dituzte eskaintzen dituzten zerbitzuei erantzuteko.

- Oheko eta komuneko arropa: eskuoihalak, albornoak, izarak, edredoiak, burkoak.
- Mahai-zapiak.
- Ehun apaingarriak: bisiloak eta gelak iluntzeko ohialak, ohazalak, kuxinak edo plaidak, kanape-estalkiak.
- Osagarriak: prentsarako poltsa, amenitietarako poltsa, garbitegirako poltsa eta smartphonea kargatzeko zorroa.
- Laneko arropa.

Ehun horien ekoizpenak eragin handia du ingurumenean, NBERen arabera, sektore horrek munduko hondakin-uren % 20 eta karbono-isuri globalen % 10 ekoizten ditu. Horregatik, ehungintzako produktuen kontsumo arduratsua lehentasuna da ehungintzaren arloan. Ostalaritzarako ehun-ekoizpenen fabrikatzaile asko produktu jasangarrien aukerak txertatzen ari dira.

Alternatibak eta ideia onak

- Erosketa beharretara egokitu.
- **Zuntz birziklatuetan** oinarrituta fabrikatutako ehun-produktuak erosi: adibidez, plastikozko hondakinetatik eratorritako poliesterra eta/edo industria osteko edo kontsumo osteko kotoi birziklatuan fabrikatutakoak.
- **Zuntz naturaletan** oinarrituta egindako ehun-produktuak erosi, hala nola kotoia edo liho ekologikoa, biologikoa eta organikoa, intsektiziden, pestiziden eta ongarrien erabilera saihesten dutenak.
- **Lan-baldintza egokietan eta bidezkoetan** fabrikatutako ehun-produktuak erosi.
- **Hurbileko eremuetan** fabrikatutako ehun-produktuak erosi.

Ehun jasangarrien ziurtagiriek modu jasangarrian eta etikoan ekoizita dauden ehunak identifikatzeko aukera ematen digute. Ehungintza-produktuen ziurtagiri batzuk honako hauek dira: Ecolabel, OEKO-TEX, GOTS, OCS...

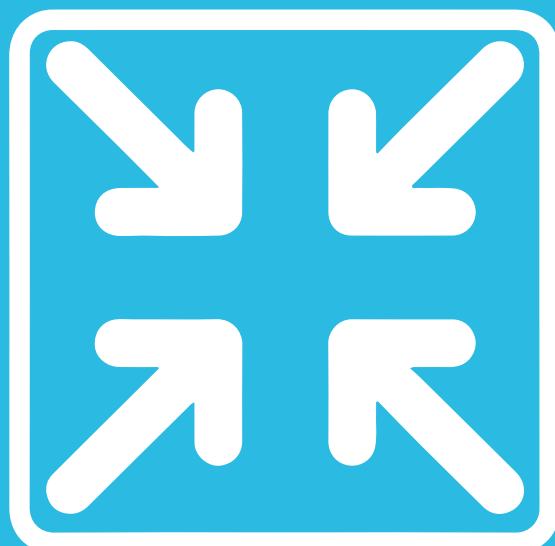
Bestelako informazioa



Ecolabela duten
ehungintzako produktuen
fabrikatzaileak



HONDAKINEN PREBENTZIOA



HP1

Bezeroei ontziratu gabeko ura kontsumitzeko aukera doan eskaini



Deskribapena

Hondakinei eta lurzoru kutsatuei buruzko lege-proiektuak ostalaritza- eta jatetxe-sektoreko establezimenduek kontsumitzaileei, bezeroei edo zerbitzuen erabiltzaileei, doan eta establezimenduaren eskaintzaren osagarri, ontziratu gabeko ura kontsumitzeko aukera eskaini behar dietela jasotzen du.

Alternatibak eta ideia onak

- Bezeroei **ur-pitxerrak** eskaini jangelan, eta botilako ura eskatzen denean bakarrik zerbitzatu.
- Modu osagarrian botilako ura eskainiz gero, lehentasuna eman beirazko ontziari edo beste ontzi jasangarriago batzuei, plastikoaren aldean.
- **Edalontzi berrerabilgarriak** bezeroen eskura jarri, geletan, eta langileen eskura, lanpostuetan.
- Bezeroei hiriko **uraren kalitate onaren** berri eman, logeletan edo jantokian, adibidez.
- Hotel batzuek **ur-banagailuak** dituzte (bidoirik gabeak).
- Bezeroei hiriko **edateko uraren iturrien** kokapenaren berri eman.





Edateko
uraren iturrien
kokalekuak



Erabilera bakarreko plastikozko edalontzien (eta tapen) kontsumoa murriztu:

Horrelako edalontzien kontsumoa nabarmen murriztu behar da 2026rako.

Poliestireno hedatuko edalontziak ezin izango dira saldu 2021eko uztailetik aurrera.

Plastikozko edalontzien ordez edalontzi konpostagarriak erabiltzea ez da aukerarik onena, edalontzi berrerabilgarrietarantz jo behar da.

Donostiako Udalak ur pitxerrak doan ematen dizkie hiriko ostalaritza establezimenduei.

Bestelako informazioa

- Hondakinei eta lurzoru kutsatuei buruzko lege-proiektua..
- Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2019/904 (EB) Zuzentaraua, 2019ko ekainaren 5ekoa, zenbait plastikozko produktuk ingurumenean duten eragina murrizteari buruzkoa.



Hiriko edateko uraren iturriei buruzko informazioa.
Donostiako Udala



Donostiako Udalar
ur-pitxerrak eskatzeko
izapidea.



HP2

Erabilera bakarreko plastikozko produktuak murriztu (elikagaiak eta edariak)



Deskribapena

HHondakinen arloko araudiak debekatu egiten du erabilera bakarreko plastikozko zenbait produktu saltzea (beste aukera bideragarri batzuk daudenean) eta plastikozko beste produktu batzuen kontsumoa pixkanaka murrizteko beharra jasotzen du:



ERABILERA BAKARREKO PLASTIKOZKO PRODUKTU HAUEK DEBEKATZEA:

- Mahai-tresnak (sardexkak, labanak, koilarak zotzak)
- Platerak
- Lastotxoak
- Edarientzako irabiagailuak
- Poliestireno hedatuz egindako edalontziak eta elikagaietarako eta edarietarako ontziak (estalkiak eta tapoiak barne)



ERABILERA BAKARREKO HURRENGO PLASTIKOEN KONTSUMOA PIXKANAKA MURRIZTEA:

- Edarientzako edalontziak, horien tapak barne
- Elikagaietarako ontziak



Bestelako informazioa

- Hondakinei eta lurzoru kutsatuei buruzko lege-proiektua
- Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2019/904 (EB) Zuzentaraua, 2019ko ekainaren 5koa, zenbait plastikozko produktuk ingurumenean duten eragina murrizteari buruzkoa.



Ontzi konpostagarri guztiak, hondakin bihurtzean, edukiontzi organiko batean utzi behar dira. Ontzi horiek konpostagarriak izan arren, naturan edo itsasoan amaitzen badute, ingurumen-inpaktua oso handia da.

Alternatibak eta ideia onak:

- Mahai-tresnak, platerak, irabiagailuak, edalontzi **berrerabilgarriak erabilera bakarrekoen aurretik lehenetsi.**
- Beharrezkoa izanez gero, erabili **material konpostagarriaz** (papera, kartoia, azukre-kanabera, banbua, etab.) **egindako erabilera bakarreko produktuak**, eta **eskatzen dutenean bakarrik eskaini.**
- Eramateko janari-packak eskaintzen bada, ontziak, poltsak eta ahozapi **berrerabilgarriak** erabili edo, bigarren aukera gisa, **material konpostagarriekin** edo **zuntz birziklatuz** egindako paperarekin fabrikatutakoak.
- **Itzultzeko ontzietan dauden edariak** lehenetsi, eta, ezinezkoa bada, plastikoaz bestelako material jasangarriz egindako ontzietan.
- Vending makinetan **“edalontzirik gabe”** aukera gaitu.

Erabilera bakarreko plastikozko produktuak dira plastikoz **guztiz edo partzialki** fabrikatutakoak.

Plastikoz estalitako kartoizko/ paperezko ontziak eta lastotxoak erabilera bakarreko **plastikoak** dira baita ere, eta, beraz, aipatutako murrizketa- edo gutxitze-neurriak bete behar dituzte.



HP3

Dosi bakarreko ontzietako elikagaien eskaintza murriztu



Deskribapena

Elikadura-produktu asko **dosi bakarrean** eskaintzen dira (kafe-kapsulak, tarrinak, poltsak, botilak eta tamaina txikiko beste ontzi batzuk), adibidez:

- Azukrea eta beste edulkoratzaile batzuk, gatzak, kakaoa, kafea, infusioak...
- Saltsak eta ongailuak: ketchup, ziapea, ozpina...
- Igurzteko produktuak: mantekilla, gazta, marmelada, pateak...
- Esnekiak eta postreak: jogurta, izozkia, gelatin...
- Zerealak eta opilak: madalenak, gailetak...
- Edariak eta freskagarriak: zukuak, esnea...

Produktu horien ontziek ingurumen-inpaktu handia dute; izan ere, fabrikazioan egiten den baliabide-kontsumoaz gain, **birziklatzeko ahalmen txikia** dute eta **naturan barreiatutako zabor** gisa amaitzeko aukera handia.

Neurri honen helburua da dosi bakarreko formatuan eskaintzen diren elikadura-produktuen kopurua **murriztea**, eta, ezinezkoa bada, ontziak plastikoa baino jasangarriagoa den eta % 100 **konpostagarria** den beste material batean eginda egotea.

Zenbait autonomia-erkidegotako hondakinen arloko araudiak, adibidez, Balear Uharteetakoak, debekatu egiten du dagoeneko dosi bakarreko produktuak erabiltzea, ontziratzeko erabilitako materiala edozein dela ere.





Alternatibak eta ideia onak

- Elikagaiak **soltean edo tamaina handiko ontzietan** erosteari lehentasuna eman.
- Elikadura-produktuak **banagailuetan edo ontzi betegarrietan** eskaini.
- Produktua **zuzenean platerean** zerbitzatu. Buffet librean kasuan, lokalean bazkalduko duten pertsonen kopuruaren arabera kopurua eskaini.
- Produktuak plastikoa edo aluminioa baino jasangarriagoak diren ontzietan erosi, adibidez, % **100 konpostagarriak** diren ontzietan.
- **Ontzi horien hondakinen gaikako bilketa** erraztu.
- Batez ere aire zabaleko zerbitzua dagoenean (terrazak, lorategiak, etab.), **haizeak eta euriak eraman ditzaketen eta naturan sakabanatuta amaitu dezaketen ontzien erabilera saihestu.**

Ziurtatu behar da aukeratzen diren alternatibek **elikagaien higiena eta segurtasuna** bermatzeko legedia betetzen dutela, bai eta kontsumitzaileei informazioa emateko betebeharrak ere. Adibidez, oliba-olioak berrerabili ezin diren ontzitan erabili behar dira 895/2013 Errege Dekretuaren arabera.

HP4

Amenitien eskaintza murriztu



Deskribapena

Hotel askotan ohikoak dira higiene pertsonaleko produktuekin egindako amenitie-kitak. Kit horiek askotariko produktuak izaten dituzte, hala nola xanpuak eta gelak, eskuetako xaboi-pastilla, hortzetako eskuilak, orraziak, paperezko zapiak, makilatxoak eta abar, bakoitza tamaina txikiko ontzi indibidualetan ontziratuta. Produktu horietako asko, gainera, behin bakarrik erabiltzen dira.

Produktu horien ontziek ingurumen-inpaktu handia dute; izan ere, fabrikazioan erabilitako baliabide-kontsumoaz gain, birziklatzeko ahalmen txikia dute eta naturan barreiatutako zabor gisa amaitzeko aukera handia.

Hondakinen arloko araudiak neurriak hartu ditu baita ere mota horretako produktuetan erabilera bakarreko plastikoak prebenitzeko.



ERABILERA BAKARREKO PLASTIKOZKO PRODUKTU HAUEK DEBEKATZEA (2021EKO UZTAILETIK AURRERA):

- Kotoizko makilatxoak
- Produktu kosmetikoak (aurpegiko esfoliatzaileak, bainugelako gelak eta hortzetako pastak, besteak beste), plastiko erantsien mikroesferekin.





Ingurumen-ziurtagiriek produktu baten ingurumen-irizpideak identifikatzen lagun dezakete. Hona hemen produktu kosmetikoetarako ingurumen-ziurtagirietako batzuk: Europar Batasunaren Etiketa Ekologikoa (EU ECOLABEL), Ecocert, NaTrue, BDIH, CosmeBIO, SOIL Association, ICEA.

Alternatibak eta ideia onak

- Produktu mota hauek **eskatzen denean** bakarrik eskaini: hortzetako eskuilak, orraziak, erabili eta botatzeko bizarra mozteko hortzak, etab.
- Xanpuak eta gelak tamaina handiko ontzietan edo **banagailu betegarrietan** jarri.
- Banakako xaboi-pastillaren ordez gela erabili, banagailu betegarrietan.
- Norberaren higienarako produktuak, hala nola hortzetako eskuilak, orrazia eta abar, plastikozkoak baino **jasangarriagoak diren materialez** egindakoak izatea, adibidez zurarekin, banbuarekin eta abarrekin.



- Etiketa ekologikoa duten higiene-produktuak erabili.
- Produktuak ontzirik gabe edo ahalik eta ontzi gutxienarekin eman. Ontziratuta badaude, ontzia % **100 konpostagarria** izatea.
- Bezeroei hoteleko ingurumen-politikaren berri eman.

Bestelako informazioa



Europar Batasuneko Etiketa Ekologikoa duten produktu kosmetikoen fabrikatzaileen erregistroa



Europar Batasuneko Etiketa Ekologikoa duten produktu higieniko xurgatzaileen fabrikatzaileen erregistroa



HP5

Enbalatze gutxien duten produktuak, ontzi itzulgarrietan, edukiera handiko ontzietan eta/edo erraz birzikla daitezkeen ontzietan (eta bilgarrietan) eskuratzeari lehentasuna eman



Deskribapena

Dosi bakarretan eskaintzen diren elikadura- eta ongietorri-produktuez gain (ikus aurreko jardunbide egokiak), hotelek erosten dituzten ia kontsumigarri guztiak ontziratuta egoten dira. Ontzi horiek kartoizkoak eta plastikozkoak dira funtsean, beirazko botiletan edo poteetan erosten diren zenbait elikagai eta edari izan ezik. Gainera, produktu horiek, oro har, kartoizko kaxetan enbalatuta ekartzen dira, batzuetan babesteko plastikoak dituztelarik.

Enbalatzeari buruzko erabakia enpresa hornitzaileek hartu ohi badute ere, hotelek beren erosketa-erabakiekin eragin dezakete ingurumena gehiago errespetatzen duten ontzi eta enbalajeetarako trantsizioan.

Ontziak eta enbalajeak fabrikatzen dituzten enpresak beren produktuak ingurumen-inpaktu txikiagoarekin fabrikatzen saiatzen ari dira: fabrikazioan material birziklatua duten ontziak eginez, ontzi biodegradagarriak, konpostagarriak, etab.

Alternatibak eta ideia onak

- Ontzirik edo enbalajerik gabe (soltean) edo ontzi eta enbalaje gutxiagorekin eros daitezkeen kontsumigarriak identifikatu.
- Ahal den neurrian, produktuak hurbileko dendetan erosi. Errazagoa da enbalajea murriztea, garraio luzea saihestuz gero.
- Itzuli beharreko eta berrerabili daitezkeen ontziak lehenetsi. Adibidez, edariak ontzi itzulgarrian erosi, ikuztegiko arroparako oihalezko poltsak erabili, etab.
- Birziklagarritasun-potentzial handiena duten ontziak lehenetsi; kartoia eta papera eta beira plastikoaren ordeztu. Adibidez, edalontziak bildu behar badira, paperarekin bildu, plastikoarekin bildu beharrean.
- Fabrikazioan material birziklatua duten ontziak eta bilgarriak lehenetsi.



Ontzi horretako materiala birziklagarria dela adierazten du



Ontzi horretako materiala birziklatutako materialaren % x dela adierazten du



Ecoembesen "BIRZIKLATU" sinboloa, ontzien kudeaketa errazten duena



Bestelako informazioa



Ontzi eta enbalajeetarako
ingurumen-etiketen gida.
IHOBE eta Ecoembes, 2018



Gero eta enpresa gehiagok adierazten dute bilgarriari buruzko informazioa bilgarrian bertan. IHOBEk eta ECOMEBESek argitaratutako Ontzietarako eta enbalajeetarako Ingurumenaren Etiketen Gidak ingurumen-zigilu eta -etiketa nagusiak deskribatzen ditu, eta erakusten du nola erabili behar diren eta zein den haien esanahi nagusia.

HP6

Erabilera bakarreko mahai-zapien eta ezpainzapien erabilera mugatu



Deskribapena

Banakako mahai-zapiak asko erabiltzen dira jatetxeetan.

Alternatibak eta ideia onak

- Mahai-zapi eta ezpainzapi berrerabilgarriak erabili, ahal bada, produktu naturalez egindakoak, hala nola kotoiaz, kotoi birziklatuaz edo lihoaz. Plastikozkoak badira, konposatu halogenaturik gabeak izan daitezen (saihestu PVCa).
- Erabili eta botatzeko mahai-zapiak eta ezpainzapiak erabiltzea aukeratzen bada, erosketan ingurumen-irizpideak sartu:
 - % 100 birziklatutako materialekin egindako paperean.
 - Edo zelulosa-zuntzez egindako papera bada, horiek basogintza jasangarritik etortzea. (PEFC edo FSC ziurtagiriak).
 - % 100 konpostagarriak izatea.

Paperezko ezpainzapiak eta mahai-zapiak konpostagarritasuna zailtzen duten partikula plastikoak izaten dituzte konposizioan. Edukiontzi marroira bota ahal izateko, ezpainzapiak eta mahai-zapiak % 100 konpostagarriak izan behar dute.

% 100 konpostagarriak diren paperezko ezpainzapiak eta mahai-zapiak (hondar organikoekin)



Paperezko ezpainzapi eta mahai-zapi zikinak (errefusa)



Paperezko ezpainzapiak eta mahai-zapiak, zikinkeria gutxikoak (paperezko edukiontzia)



PR7

Sukaldean eta jantokian elikagaiak xahutzea murritzeko neurriak ezarri



Deskribapena

Elikagaien xahuketa nekazaritzako elikagaien katetik baztertutako elikagai-multzoa da, baina oraindik ere jangarriak eta giza kontsumorako egokiak direnak, eta erabilera alternatiborik ezean, hondakin gisa ezabatzen direnak.

Europar Batasunean, gaur egun, ekoitzitako elikagaien % 20 galdu edo alferrik galtzen direla estimatzen da. Jatetxeek ere, neurri batean, xahutze horri laguntzen diote, eta, beraz, arazo horren aurka borrokatzeko neurriak hartu behar dituzte.

Elikagaien xahuketa prebenitzeko, jatetxeek hainbat erakundek sortutako tresna ugari dituzte eskura: elikagaiak erosteko, jasotzeko eta biltegitratzeko jardunbide egokiak; jakiak prestatzeko eta zerbitzatzeko jardunbide egokiak, menuen planifikazioa; elikagaien

etiketatzeari buruzko informazioa; erosketa arduratsuaren arloko jardunbide egokiak; soberako elikagaien aprobetxamendua, etab.

Tresna horietako batzuk toki-mailan garatu dira, eta honako hauek dira:

- Jatetxeentzako gida: nola borrokatu elikagaiak alferrik galtzearen aurka, Donostiako Udala.
- Jatetxeetarako gida: elikagaien xahuketa prebentzioa eta murriztea. Vitoria-Gasteizko Udala.
- Elikagaien xahutzearen aurkako Euskadiko plataformak proposatutako tresnak: errazioen kalkulagailua, aprobetxamendu-errezetak, jardunbide egokiak, etab.

Bestelako informazioa

Donostia xahuketarik gabe ekimena



Elikagaien xahuketaren aurkako Euskadiko plataforma



Donostiako Udalak “Donostia Xahuketarik Gabe/San Sebastián Sin Desperdicio” ekimena sustatu du. Berau, elikagaiak alferrik galtzearen aurkako borrokan jardunbide egokiak aplikatzen dituzten establezimenduak aintzatesteko sistema bat da.



Elikagaien xahuketaren aurkako Euskadiko plataformak erakunde eta pertsona partikularren atxikimendu kanpaina sustatzen du baita ere. Plataforma horri atxikitako erakundeak elikagaien xahuketaren aurkako borrokan parte hartzen duen sare bateko kide dira, eta modu aktiboan parte hartzen dute, preskriptore gisa, Plataformak bultzatutako kanpainetan.

HP8

Bezeroei kontsumitu gabeko janaria eramateko aukera eskaini



Deskribapena

Jardunbide egoki hau ezin zaio aplikatu buffet motako zerbitzuei.

Egunean 100 menu inguru egiten dituen jatetxe batek 3.000 euro alferrik galtzen ditu urtean, batez beste.

Jardunbide egoki honen helburua bezeroei modu aktiboan janari soberakinak ontzi ekologikoetan eramateko aukera eskaintzean datza. Praktika honek herrialde anglosaxoietan errotze handiagoa badu ere, administrazio publikoak eta ostalaritza-elkarteek bultzatzen ari dira, elikagaien xahuketa geldiarazteko neurri gisa eta herritarrak arazo horren aurrean sentsibilizatzeko tresna gisa. Izan ere, Hondakinei eta Lurzoru Kutsatuei buruzko Legearen proiektuak baldintza gisa ezartzen du kontsumitu gabeko janariaren soberakinak bezeroei eskaintzea sustatzea, elikagaien xahuketa geldiarazteko neurri gisa.

Adibidez, Gipuzkoako Foru Aldundiak "Gourmet Bag 2.0" izeneko kanpaina sustatu du, 2018. urteaz geroztik, ekimen hori 40 bat establezimendutan ezarri delarik.



Garrantzitsua da ontziak % 100 konpostagarriak izatea. % 100 konpostagarriak diren ontziek UNE EN 13.432 araua bete behar dute. Ez da gauza bera biodegradagarria eta konpostagarria; produktu konpostagarri guztiak biodegradagarriak dira, baina produktu biodegradagarri guztiak ez dira konpostagarriak.

Ideia onak

- Bezeroei **modu aktiboan eskaini** soberako errazioak eramateko aukera.
- **Ontzi konpostagarriak** erabili edukiontzi marroietan bota ahal izateko: papera, kartoia, azukre-kanabera, banbua..
- Bezeroei **elikagai horiek segurtasunez kontsumitzeko baldintzei buruzko aholkuak** eman: ahalik eta denbora gutxiena mantentzea giro-tenperaturan, hozkailuan ahalik eta azkarren gordetzea, egunean bertan edo hurrengo egunean kontsumitzea, etab.
- Ontzi hondakina **kudeatzeko** moduari buruzko informazioa eman.

Bestelako informazioa



Donostia xahuketarik gabe ekimena



Elikagaien xahuketaren aurkako Euskadiko plataforma



HP9

Elikagai-soberakinak eman



Deskribapena

Elikagaien dohaintza edo elikagaiak birbanatzea elikagaiak alferrik galtzearen aurka borrokatzeko estrategiaren parte da. Hondakin eta Lurzoru Kutsatuei buruzko Legearen proiektuak lehentasuna ematen die giza elikagaiak emateari eta kontsumorako beste mota batzuetako birbanaketari, elikagaien xahuketa prebenitzeko neurri gisa.

Elikagaien dohaintza ez du araudi espezifiko batek arautzen, baina egia da indarrean dagoen legeriak elikagaien segurtasunaren arloan jasotzen dituen printzipioak bete behar dituela.

Elikagaiak xahutzearen aurkako Euskadiko Plataformak **“Euskadin elikagai soberakinak emateko gida orientagarria”** argitaratu du. Gida honen helburua da Euskadiko elikagai-soberakinaren dohaintza segurua errazteko eta sustatzeko behar den informazioa emango duen tresna izatea.

Gida honetan, orientazio gisa, erakunde “emaileek”, ongintzako eta birbanaketako erakunde “hartzaileek” bete behar dituzten betekizun higieniko-sanitarioak adierazten dira, jasotzen dituzten elikagai-soberakinak modu egokian eman daitezen eta, betiere, birbanatzen diren elikagaien segurtasuna bermatuz.



Ideia onak

- Gogoan izan lehenengo helburua elikagaiak ez xahutzea dela.
- Elikagai-soberakinek jatorrizko osasun-bermea eskaini behar dute, trazabilitateari eta kontserbazio-baldintzei eutsi behar diete, eta bizitza baliagarriaren barruan egon behar dute.
- Irabazi-asmorik gabeko erakundeak bilatu dohaintzak egiteko eta erakundeen arteko akordioak jasotzen dituen hitzarmen edo esparru-kontratu bat ezartzeko.

Bestelako informazioa



Elikagaien xahuketaren
aurkako Euskadiko plataforma



PR10

Ehunen, tresna elektriko eta elektronikoen, altzarien eta abarren konponketa eta berrerabilera sustatu



Deskribapena

Konpontzea eta berrerabiltzea hondakinak sortzea saihesteko bi modu dira. Hala ere, gaur egun, askotan, egoera txarrean dauden produktu berriak erostea erabakitzen dugu, horiek konpontzea zaila edo garestia baita. Era berean, ohikoa da zenbait produktu erabiltzeari uztea, hala nola lentzeria, baldin eta establezimenduak horiek erabiltzeko eskatzen duen kalitatea galtzen badu.

Araudi berriak produktuen diseinua sustatzen ari dira, konpontzen errazagoak izan daitezen, hondakinak sor ez daitezen.



Alternatibak eta ideia onak

- Bota egin aurretik konpontzen saiatu.
- Produktuak berrerabiltzeko eraldatu; adibidez, erretiratutako izarak garbategiko arroparako poltsa, garbiketa-trapu eta abar gisa eraldatu daitezke.
- Egoera onean dauden eta berrerabil daitezkeen altzariak, tresna elektrikoak eta elektronikoak (etxetresna elektrikoak, ekipo informatikoak, telebistak, etab.) eta ehunak bigarren eskuko merkatuetan sal daitezke, hala nola Donostiatruk edo merkatu birtualetan (Donostiatruk online, merka2sanmarkoak...).
- Dohain ere eskain daitezke nolotiro.org bezalako plataformetan edo, adibidez, Emaus Fundaziora deituz produktu horiek berrerabiltzeko.

**GAIKAKO
BILKETA**



GB1

Hondakin organikoak bereizi



Deskribapena

Alde Zaharrean izan ezik, non jatetxeetarako frakzio hori atez ate biltzen den, Donostian hondakin organikoa edukiontzien bidez biltzen da. Hondakin organikoak bide publikoan kokatutako gaikako bilketarako edukiontzi marroietan uzten dira.

Hondakinak edozein ordutan bota daitezke. Edukiontziak irekitzeko txartel bat eskatu behar

da (**jarduera ekonomikoetarako Joko Garbia txartela**).

Udalak poltsa konpostagarriak doan eskaintzen dizkie jarduera ekonomikoei.

Edukiontzi marroian honako hauek **BAI bota daitezke**:

- Landare-jatorriko hondarrak: frutak, barazkiak; lekaleak; arrozak eta pastak; ogia, gailetak eta opilak; fruitu lehorrak; fruten hezurak; loreen eta landareen hondarrak eta baratzearen hondarrak.
- Animalia-jatorriko hondarrak: haragia, arraina, itsaskia, hezurak eta arantzak, arrautzak eta arrautza-oskolak, gaztak eta esnekiak, maskota ilea.
- Beste batzuk: hondarrez inpregnatutako sukaldeko papera; kartoizko arrautza gordetzeko ontzi zikinak; kafe-posoak eta -iragazkiak; infusio-posoak eta poltsatxoak (graparik gabe); madalenen papera; kortxozko tapoiak; egurrezko zotz eta txirbilak.

Edukiontzi marroian **EZIN daiteke bota**:

- Errautsak, lurra, zigarrokinak, material ez-konpostagarria (beira, plastikoa, metala), pixoihalak, konpresak eta tanpoiak, animalien gorotzak, plastikozko poltsak.





Ideia onak

- Ontzi egokiak eduki behar dira hondakin horiek sor ditzaketen pertsonak (langileek eta bezeroek) behar bezala bereiz ditzaten.
- Halaber, pertsona horiei jakinarazi behar zaie gaikako bilketa egin behar dela, eta prestakuntza eman behar zaie, modu egokian egin dadin.

Inausketa eta lorezaintza hondakinak hondakin organikoak dira baita ere. Hondakin horiek oso kantitate txikian sortzen badira (adibidez, landareren bat) edukiontzi marroiaren bidez kudea daitezke, baina, oro har, hondakin hori enpresa espezializatu baten bidez kudeatu behar da (kudeatzaile baimendua).

Bestelako informazioa



Donostiako hondakin organikoaren gaikako bilketa buruzko informazioa (Donostiako Udala)



Joko Garbia txartela eskatzeko izapideari buruzko informazioa (Donostiako Udala)



Hondakinen kudeatzaile baimenduak (Eusko Jaurlaritza)



GB2

Etxeko gainerako hondakinen gaikako bilketa hobetu



Deskribapena

Frakzio organikoa biltzeaz gain, etxeko gainerako frakzioak gaika bildu behar dira baita ere: ontziak, papera/kartoia, beira, errefusa, etab.

Horretarako, langileek (eta bezeroek) hondakinak bereizi ahal izateko behar diren ontziak eduki behar dituzte.

Gune estrategikoetan gaikako bilketarako ontziak jartzeaz gain, adibidez, harreran, vending makinen ondoan, hainbat sailetan, gomendagarria da geletan ere gaikako bilketarako paperontziak jartzea eta behar bezala erabiltzeko beharrezko informazioa ematea.

Gaur egun, estetika aldetik atseginak diren modeloak daude, geletan paperontzi horiek jartzeko aukera ematen dutenak.





Ideia onak

Gomendagarria da **hondakinak kudeatzeko plan** bat egitea, sortutako hondakin bakoitza ekoitzi, bereizi, garraiatu, biltegiratu eta kudeatzeko prozesuan garatu behar diren eragiketak deskribatzeko.

Hondakinen Plan horretan, hondakin-fluxu bakoitzerako honako hauek jaso beharko dira:

EDUKIONTZIAK ETA/EDO ONTZIAK

- Edukiontzien kopurua eta ezaugarriak
- Poltsen kopurua eta ezaugarriak
- Edukiontzien kokapena

BILTZEA, BEREIZTEA ETA BILTEGIRATZEA

- Jatorrizko bereizketa
- Barne-kudeaketako zirkuituak
- Bilketaren maiztasuna
- Bilketaz arduratzen diren langileak

HONDAKINEN KUDEAKETA

- Hondakinen azken kudeaketa zehaztu (hiri-edukiontzia, garbigunea, kudeatzaile baimendua)
- Legezko izapideak egiteko beharra identifikatu (kudeatzaile baimenduaren bidez kudeatuz gero)
- Erretiratzeko modua eta maiztasuna

INFORMAZIOA ETA KUDEAKETA

- Hondakinak kudeatzeko jarraibideak definitu
- Beharrezko kartelak jarri
- Langileei prestakuntza eman eta bezeroei informazioa eman

Bestelako informazioa



Hondakinak edukiontzien bidez biltzeko sistemari buruzko informazioa
(Donostiako Udala)



Atotxa Errekako Garbiguneari buruzko informazioa
(San Markos Mankomunitatea)



GB3

Etxekoak ez diren frakzioak behar bezala kudeatu



Deskribapena

Garrantzitsua da nabarmentzea hotel batean sortzen diren hondakin-frakzio guztiak ez direla “etxeko” hondakinak. Hondakin batzuk jarduerarenak dira eta beste kudeaketa-bide batzuk dituzte. Sarrerako ataletan aipatu dira. Honako hauek dira:

SALTOKIEN BIDEZ KUDEATUTAKO HONDAKINAK

Salmenta-puntuek produktu zaharrak jaso behar dituzten berriak erosten diren unean.

• Tresna elektriko eta elektroniko hondakinak:

- Pilak, bateriak edo funtzionatzeko korrante elektrikoa behar duten aparatuak: etxetresna elektrikoak, informatika- eta telekomunikazio-ekipoak, etab.
- Lanparak eta fluoreszenteak.

• Pilak, transformadoreak eta bateriak.

KUDEATZAILE BAIMENDU BATEN BIDEZ KUDEATUTAKO HONDAKINAK

- Landare-olio erabilia.
- Instalazioak mantentzeko hondakin arriskutsuak: pintura- eta disolbatzaile-latak, olio erabiliak, iragazki erabiliak, aerosolak, trapu kutsatuak, etab.
- Hondakin arriskutsu gisa katalogatutako garbiketa-produktuen ontziak.
- Eraikuntza- eta eraipen-hondakinak.
- Inausketako eta lorezaintzako hondakinak.
- Klimatizazio- eta hozte-ekipoen gas hoztaileak.



Bestelako informazioa



Hondakin kudeatzaile baimenduei
buruzko informazioa
(Gobierno Vasco)



Hondakin enkoizleei
buruzko informazioa
(Eusko Jaurlaritza)





Etxekoak ez diren hondakinak ekoizteak eta kudeatzeak araudia betetzea eta administrazio-izapide batzuk egitea dakar:

JARDUERA	IZAPIDE MOTA
Hondakin arriskutsuen ekoizleak (HA)	Hondakin arriskutsuen ekoizle txikiaren aurretiazko jakinarazpena (eta hala badagokio, aldaketa edo baja)
Hondakin ez-arriskutsuen ekoizleak (HEA)	Hondakin ez-arriskutsuen ekoizle txikiaren aurretiazko jakinarazpena (eta hala badagokio, aldaketa edo baja)
Hondakinen garraioa	Tratamendu-kontratua kudeatzailearekin
	Lekualdaketaren aurretiko jakinarazpena (kasu batzuetan)
	Identifikazio-dokumentua

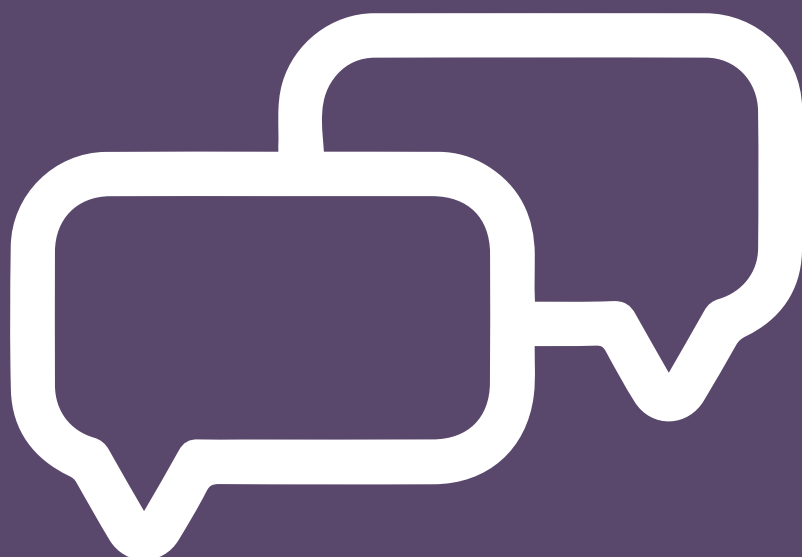


Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Sailaren webgunean izapide horiei buruzko informazioa ematen da.





**FORMAZIOA, INFORMAZIO
ETA SENSIBILIZAZIOA**



FIS1

Langileei hondakinak prebenitzeko eta kudeatzeko neurriei buruzko informazioa eta prestakuntza eman



Deskribapena

Langileen formazioa funtsezkoa da ostatu turistikoak hondakin arloan hartu dituen neurriak gauzatzeko. Informazioaren eta formazioaren helburua langileen inplikazioa, motibazioa eta konpromisoa sustatzea izan behar da, hondakin kudeaketa murriztu eta hobetzeko.

Turismo-ostatuan hondakinak murrizteko eta kudeatzeko helburuak eta horiek betetzeko neurriak zehaztu eta horiek kudeatzeko azpiegitura eta logistika ezarri ondoren, berau langileei jakinaraziko zaie eta beharrezko formakuntza emango zaie, bai formakuntza-saioen bidez, bai idatzizko edo eskuzko prozeduren bidez.

Idea onak

- Langile guztiei turismo-ostatu politikaren, kudeaketa-ereduaren eta finkatutako helburuen berri eman. Baita lortzen diren emaitzen berri ere.
- Sail bakoitzean jarraibide errazak eta ulargarriak ezarri, horiek behar bezala prebenitzeko eta kudeatzeko, eta langileei horren berri eman.
- Hondakinak bereizteko eremuetan, hala nola edukiontzietan edo biltegian, behar bezala sailkatzeko argibide zehatzak jarri, bai kartelen bidez, bai protokoloen bidez ere. Ikonoak eta ilustrazioak erabil daitezke.
- Langileek hobekuntzak eta iradokizunak egin ditzaten parte hartzeko bideak ezarri.
- Garbiketako eta mantentze-lanetako langileei formazioa eman materialen eta produktuen optimizazioan, etiketen interpretazioan, produktu ez-arriskutsuen ordezkapenean eta abarretan.
- Langile berriei hondakin inguruko informazioa eta formazioa eman.

FIS2

Informazio argia eta garbia jarri edukiontzietan, hondakinak behar bezala sailkatzeko



Deskribapena

Kontuan izan behar da munduko leku desberdinetan gaika biltzen diren frakzioak desberdinak direla. Horregatik, oso garrantzitsua da bezeroei jakinaraztea edukiontzi bakoitzean zein frakzioak joan behar duen.

Edukiontzi bakoitzean zein frakzio bota behar den argi eta garbi adieraziko da, eta kartelen edo beste euskarri batzuen bidez botatzeko aukera adieraziko da, ikonoak edo ilustrazioak erabiltzea gomendatuz.



FIS3

Bezeroei ostatuan martxan jarritako jardunbide egokien berri eman



Deskribapena

Gero eta bezero gehiago daude erabiltzen dituzten zerbitzuen ingurumen-inpaktuari buruzko eta zerbitzu horiek minimizatzeko hartzen ari diren neurriei buruzko interes handia dutenak.

Pertsona horietako batzuek inpaktu horiek minimizatzen lagundu nahi dute. Kontuan izan behar da kontzientziazatuta dauden bezeroek aintzat hartzen dituztela establezimenduak egonaldiako egin dituen ingurumen-ahaleginak.

Jardueraren helburua ostatuak hondakinen arloan egin dituen ekintzen berri ematea da, bezeroak sentsibilizatzeaz gain, hauek ostatuak hartutako erabaki batzuen arrazoia uler dezaten.

Ideia onak

- Bezeroak inplikatu eta informatu establezimendua hondakinen arloan egiten ari den ekintzei eta lortu nahi dituen helburuei buruz.
- Bezeroei gaikako bilketan parte hartzeko aukera eman, bereizketarako puntuak jarriz. Puntu hauek ongi identifikatuta egon beharko dute eta gaikako bereizketari buruzko informazioa hainbat hizkuntzatan izatea gomendatzen da.
- Eskura dauden baliabide guztiak erabili ingurumen-jasangarritasunaren eta hondakinen kudeaketaren aurrerapenei buruzko informazioa emateko (web-orria, telebista-kanala, harrera, ongietorri-paketeak, etab.).
- Enpresaren kanpo-komunikazioan ingurumen-konpromisoa sartu.
- Buffet-eko bezeroei elikagaien xahuketa gutxitzeko moduen berri eman.
- Bezeroei egindako galdera-sortan establezimenduko ingurumen-kalitateari eta hondakinen kudeaketari buruzko puntuak sartu.
- Bezeroei produktu ekologikoak edo hondakinik sortzen ez dutenak oparitu.



FIS4

Elikagaien xahuketari buruzko informazioa jarri buffet edo jangela eremuan



Deskribapena

Gomendagarria da bezeroei zuzendutako sentsibilizazio-mezuak sartzea, elikagaiak alferrik ez galtzeko.

Mezu horiek hotela elikagaien xahutzea eta lortutako lorpenak prebenitzeko egiten ari denari buruzko informazioa izan dezakete, eta, era horretan, garapen jasangarrirako helburuak lortzen laguntzen ari den moduari buruzkoa.



Donostiako Udalak “Donostia Xahuketarik Gabe/San Sebastián Sin Desperdicio” ekimena sustatu du. Berau, elikagaiak alferrik galtzearen aurkako borrokan jardunbide egokiak aplikatzen dituzten establezimenduak aintzatesteko sistema bat da.



European
Commission-europa.eu

